

Kunstenaars in Nederland

Centrum voor Beleidsstatistiek 07005

Wendy Jenje – Heijdel en Daniëlle ter Haar

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2006–2007	= 2006 tot en met 2007
2006/2007	= het gemiddelde over de jaren 2006 tot en met 2007
2006/'07	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2006 en eindigend in 2007
1996/'97–2006/'07	= boekjaar enz. 1996/'97 tot en met 2006/'07

In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

Omslag-ontwerp

WAT ontwerpers, Utrecht

Inlichtingen

Tel.: (088) 570 70 70
Fax: (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax: (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2007.
Verveelvoudiging is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

ISSN: 1572-3267

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek	5
1.2 Opzet van het onderzoek	5
1.3 Indeling van het rapport	5
1.4 Inhoud van de tabellenset	5
2. Resultaten	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Algemene kenmerken van de kunstenaars	6
2.3 Kenmerken van de bedrijven waar kunstenaars werken	9
2.4 Beroepen en opleidingen	12
3. Methoden en bronnen	14
3.1 Populatie	14
3.2 Bronnen	14
3.3 Onderzoeksmethode	15
3.4 Kwaliteit van de uitkomsten	17
4. Begrippen en afkortingen	18
4.1 Begrippen	18
4.2 Afkortingen	19
Tabellenset	21

Samenvatting

In Nederland zijn bijna 96 duizend personen werkzaam als kunstenaar. De grootste groep kunstenaars, iets meer dan de helft, werkt in het cluster 'vormgeving & bouwkunst'. Het merendeel van de kunstenaars is man.

Kenmerkend aan de kunstenaars is het grote aantal zelfstandigen; meer dan de helft van de kunstenaars werkt als zelfstandige. Daarnaast werken kunstenaars vooral in kleine bedrijven met minder dan 10 werknemers en hebben zij relatief lage inkomsten uit arbeid. Bijna 30 procent van de kunstenaars verdiende in 2005 minder dan 10 duizend euro.

Personen werkzaam als kunstenaar hebben vaak geen specifieke kunstenaarsopleiding gedaan; 40 procent heeft een kunstenaarsopleiding. Meer dan 70 procent van de personen die een kunstenaarsopleiding hebben gedaan, is niet werkzaam als kunstenaar. De beroepen waarin deze personen werken, zijn heel divers; soms zijn de beroepen gerelateerd aan de kunstenaarsberoepen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

De Stichting Kunstenaars, Cultuur en Ondernemerschap (Kunstenaars&CO) ondersteunt kunstenaars bij het werven van een zelfstandig inkomen uit hun werk als kunstenaar en stimuleert de vraag naar kunstenaars binnen en buiten de kunstsector. Daarnaast heeft zij als wettelijke taak het uitvoeren van beroepmatighedsonderzoeken van kunstenaars die gebruik willen maken van de Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK).

Om cijfermatig inzicht te krijgen in de personen werkzaam als kunstenaar heeft Kunstenaars&CO het Centrum voor Beleidsstatistiek (MCB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gevraagd een beschrijving te maken van de kunstenaars in Nederland.

1.2 Opzet van het onderzoek

De doelpopulatie voor dit onderzoek wordt gevormd door personen van 15 tot en met 64 jaar die werkzaam zijn als kunstenaar in Nederland in de periode 2004 tot en met 2006. De afbakening van kunstenaars is gemaakt in overleg met Kunstenaars&CO op basis van de Standaard Beroepenclassificatie (SBC) van het CBS (zie hoofdstuk 3 voor een beschrijving hoe deze afbakening is gemaakt). De gegevens zijn berekend op basis van drie jaargangen van de Enquête Beroepsbevolking (EBB), een doorlopend steekproefonderzoek van het CBS naar de relatie tussen mens en arbeidsmarkt. De gegevens over de personen uit de EBB zijn verrijkt met demografische kenmerken uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) en met gegevens over inkomsten uit arbeid uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB).

1.3 Indeling van het rapport

Hoofdstuk 2 beschrijft de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek. Eerst wordt aandacht besteed aan de algemene kenmerken van de kunstenaars (paragraaf 2.1) en vervolgens aan de bedrijfskenmerken van de bedrijven waar kunstenaars werken (paragraaf 2.2). Daarna wordt ingegaan op de opleidingen die kunstenaars hebben behaald (paragraaf 2.3) en op de beroepen waarin personen met een kunstenaarsopleiding werken, wanneer ze niet werken als kunstenaar. In hoofdstuk 3 staat een beschrijving van de methode van onderzoek en de gebruikte bronnen. Een toelichting op de gebruikte begrippen en een lijst met afkortingen is te vinden in hoofdstuk 4. Aan het eind van het rapport is de tabellenset opgenomen.

1.4 Inhoud van de tabellenset

De tabellenset bestaat uit 14 tabellen.

Tabel 1 t/m 3 geeft een overzicht van de achtergrondkenmerken van de kunstenaars.

Tabel 4 t/m 9 gaat in op de bedrijfskenmerken van de bedrijven waar de kunstenaars werken.

Tabel 10 t/m 14 geeft een overzicht van de kunstenaarsopleidingen.

2. Resultaten

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek besproken. De gegevens over de kunstenaars worden in het onderzoek afgezet tegen twee referentiegroepen. Allereerst worden de resultaten van de kunstenaars afgezet tegen alle werkzame personen in de leeftijd van 15–64 jaar in Nederland. Daarnaast worden de resultaten ook vergeleken met een groep, die wat betreft beroepsniveau overeenkomt met de kunstenaars, namelijk personen werkzaam in een hoger beroep¹⁾.

2.2 Algemene kenmerken van de kunstenaars

Bijna 96 duizend kunstenaars in Nederland

In de periode 2004-2006 zijn in Nederland gemiddeld bijna 96 duizend personen werkzaam als kunstenaar. Dit is 1,2 procent van de totale werkzame bevolking. De beroepen waarin kunstenaars werken, worden door Kunstenaars&CO onderverdeeld in vijf hoofdgroepen, namelijk: *beeldende kunst*, *vormgeving & bouwkunst*, *dans & theater*, *muziek* en *taal & overig*. De groep *beeldende kunst* bestaat hoofdzakelijk uit beeldende kunstenaars. *Vormgeving & bouwkunst* bevat onder andere modeontwerpers, decor-, reclame- en grafisch ontwerpers, boekillustrators en architecten. De groep *dans & theater* bestaat hoofdzakelijk uit acteurs, cabaretiers, opera zangers en musicalartiesten. Instrumentalisten, componisten, dirigenten en songwriters vormen het grootste deel van de groep *muziek*. De groep *taal & overig* bestaat naast auteurs en vertalers uit beroepsgroepen die niet elders konden worden onderverdeeld. De meeste kunstenaars werken in de *vormgeving & bouwkunst*.

Staat 1
Kunstenaars, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	
	x 1 000	%
Totaal	96	100
<i>Beeldende kunst</i>	7	7
w.o.		
beeldend kunstenaar	7	7
<i>Vormgeving & bouwkunst</i>	55	57
w.o.		
boekillustrator, sneltekenaar; decor-, reclame-, grafisch ontwerper (middelbaar)	17	18
museummedewerker presentaties; mode-ontwerper; decor-, reclame-, grafisch ontwerper (hoger)	21	22
stedebouwkundige; architect, bouwkundig ontwerper-constructeur (wetens)	10	11
<i>Dans & theater</i>	4	5
w.o.		
acteur, cabaretier, variété-artiest, zanger opera, operette, revue, musical	3	4
<i>Muziek</i>	13	13
w.o.		
instrumentalist, componist, dirigent (excl koor), songwriter	11	11
<i>Taal & overig</i>	17	18
w.v.		
auteur, scenarioschrijver, tolk, vertaler	12	13
overige kunstberoepen	4	5

¹⁾ Een hoger beroep houdt in deze publicatie in: een beroep waarvoor de meest geëigende vooropleiding hbo of hoger is. Ongeveer 80 procent van de kunstenaars is werkzaam in een hoger beroep.

Om betrouwbare uitspraken te doen over de hoofdgroepen van de kunstenaars, zijn de hoofdgroepen samengevoegd tot drie clusters, namelijk *vormgeving & bouwkunst*, *dans, theater en muziek* en *beeldende kunst, taal en overig*.

Veel westerse allochtonen werkzaam als kunstenaar

Staat 2 geeft een overzicht van de achtergrondkenmerken van kunstenaars in vergelijking met werkzame personen in Nederland en personen met een hoog beroepsniveau. De verdeling tussen mannen en vrouwen verschilt weinig van die in de referentiegroepen. Ruim een derde van de kunstenaars is jonger dan 35 jaar. In vergelijking met alle personen met een hoog beroepsniveau is dit relatief veel. In vergelijking met de totale werkzame bevolking en ook met alle personen met een hoog beroepsniveau zijn relatief veel westerse allochtonen werkzaam als kunstenaar in Nederland, namelijk 18 procent.

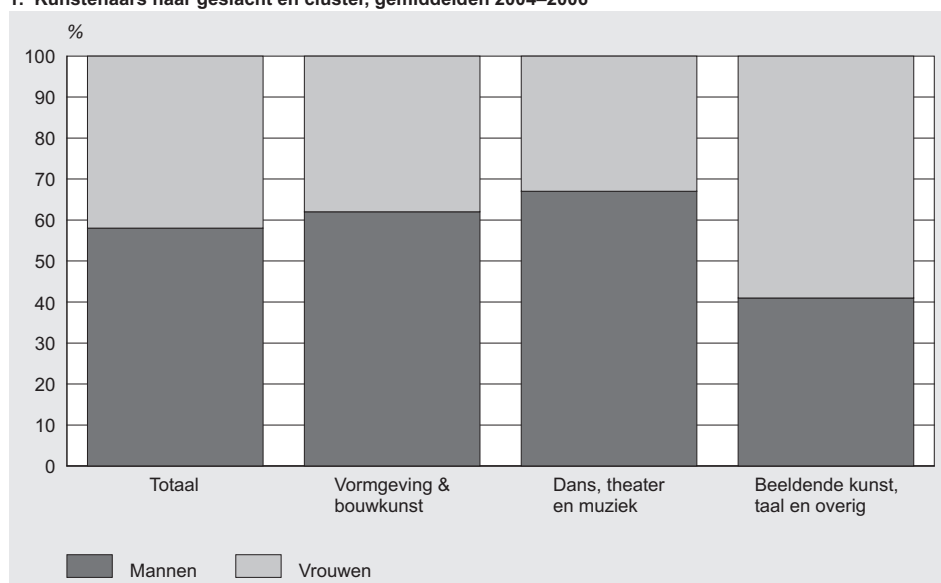
Staat 2
Kunstenaars, personen werkzaam in hogere beroepen en werkzame personen naar geslacht, leeftijd en herkomstgroepering, gemiddelden 2004–2006

	Kunstenaars	Personen werkzaam in hogere beroepen	Werkzame personen
	%		
	100	100	100
<i>Geslacht</i>			
Mannen	58	57	55
Vrouwen	42	43	45
<i>Leeftijd</i>			
15–24 jaar	7	4	16
25–34 jaar	29	26	23
35–44 jaar	29	30	27
45–54 jaar	22	27	23
55–64 jaar	13	13	11
<i>Herkomstgroepering</i>			
Autochtonen	77	85	83
Westerse allochtonen	18	11	10
Niet-westerse allochtonen	5	4	8

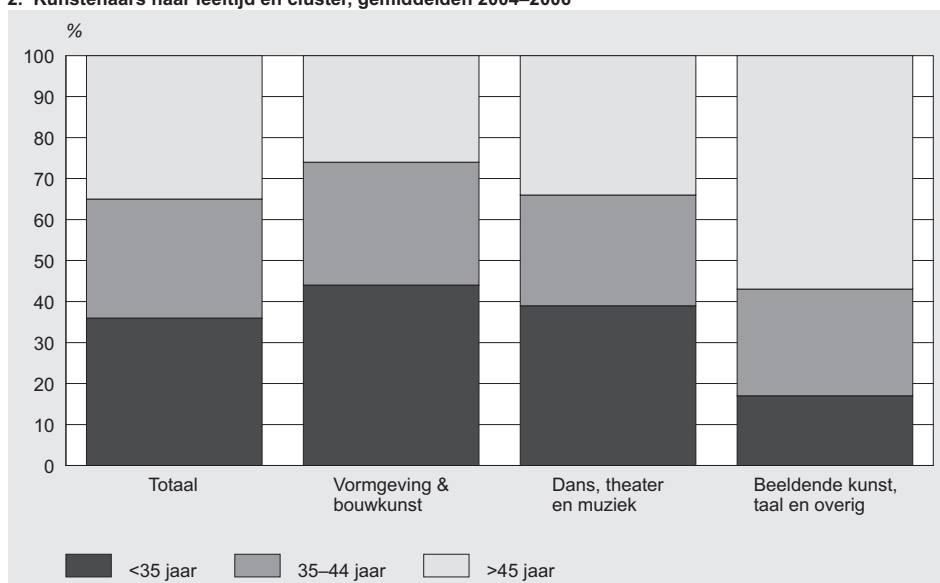
Meer mannen dan vrouwen werkzaam als kunstenaar

Circa 6 van de 10 kunstenaars is man. Ook bij de clusters *vormgeving & bouwkunst* en *dans, theater en muziek* zijn meer mannen dan vrouwen werkzaam als kunstenaar. Een uitzondering hierop vormt het cluster *beeldende kunst, taal en overig* (figuur 1).

1. Kunstenaars naar geslacht en cluster, gemiddelden 2004–2006

2. Kunstenaars naar leeftijd en cluster, gemiddelden 2004–2006

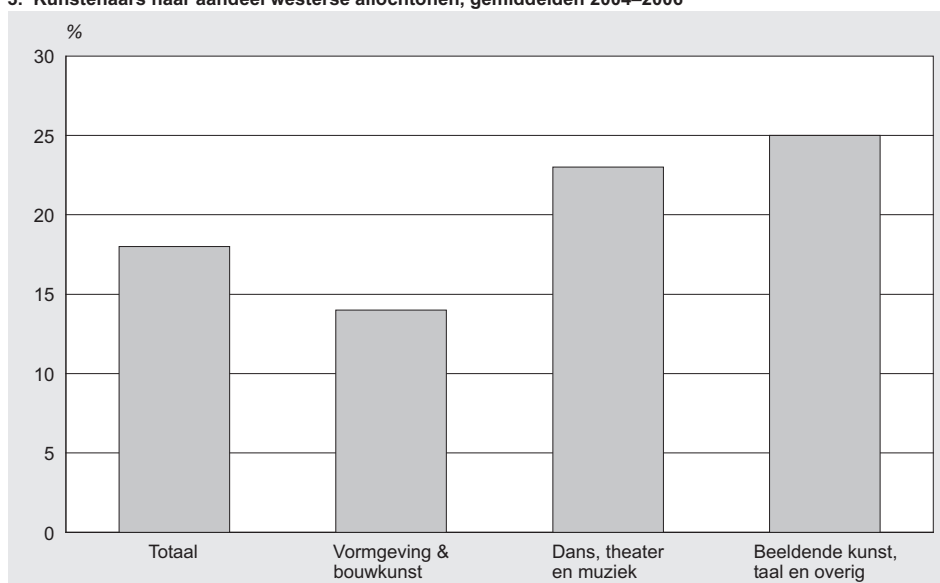
Oudere kunstenaars bij beeldende kunst, taal en overig

Van alle kunstenaars is ruim een derde jonger dan 35 jaar, bijna 30 procent is tussen de 35 en 44 jaar en ruim een derde is 45 jaar of ouder. Personen in het cluster *beeldende kunst, taal en overig* zijn gemiddeld ouder dan de andere kunstenaars. Bijna 60 procent in deze groep is ouder dan 45 jaar. De groep *vormgeving & bouwkunst* is een relatief jonge groep; 43 procent is jonger dan 35 jaar.

Veel westerse allochtonen bij beeldende kunst, taal en overig en dans, theater en muziek

Er zijn relatief veel westerse allochtonen werkzaam als kunstenaar in Nederland. Zij werken vooral in de clusters *beeldende kunst, taal en overig* en bij de *dans, theater en muziek*. Binnen deze clusters is bijna een kwart van de kunstenaars westerse allochtoon (figuur 3).

3. Kunstenaars naar aandeel westerse allochtonen, gemiddelden 2004–2006

2.3 Kenmerken van de bedrijven waar kunstenaars werken

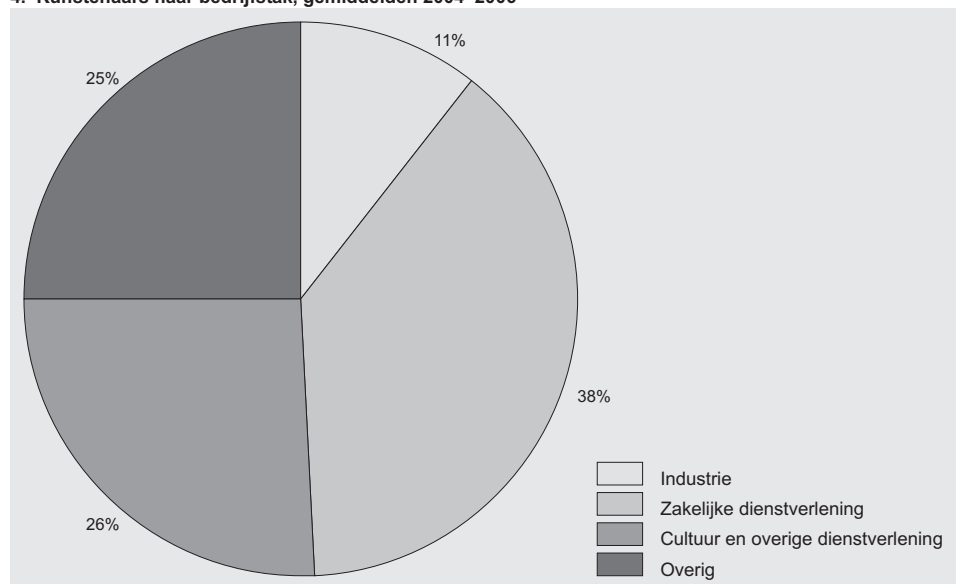
Bedrijfstakken

Figuur 4 laat de bedrijfstakken zien waar kunstenaars werken. Het grootste deel van de kunstenaars (40 procent) werkt in de zakelijke dienstverlening. Hieronder vallen onder andere architecten- en ingenieursbureaus (11 procent van de kunstenaars is hier werkzaam), reclamebureaus (12 procent), uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling (9 procent) en secretariaats- en vertaalwerkzaamheden (3 procent).

Daarnaast werkt 27 procent van de kunstenaars in de bedrijfstak cultuur en overige dienstverlening, voornamelijk in de bedrijfsklasse cultuur, sport en recreatie (26 procent). Hieronder valt onder andere de productie van films, omroeporganisaties, recreatiecentra, dansscholen, kunstgaleries, musea en het beoefenen van kunst²⁾. Bij deze laatste bedrijfsklasse werken rond de 12 procent van de kunstenaars. Het beoefenen van kunst omvat onder andere het beoefenen van podiumkunst, beoefenen van scheppende kunst, theaters en schouwburgen en het organiseren van culturele evenementen³⁾.

Industrie omvat onder andere de grafische industrie, waar 7 procent van de kunstenaars werkzaam is.

4. Kunstenaars naar bedrijfstak, gemiddelden 2004–2006

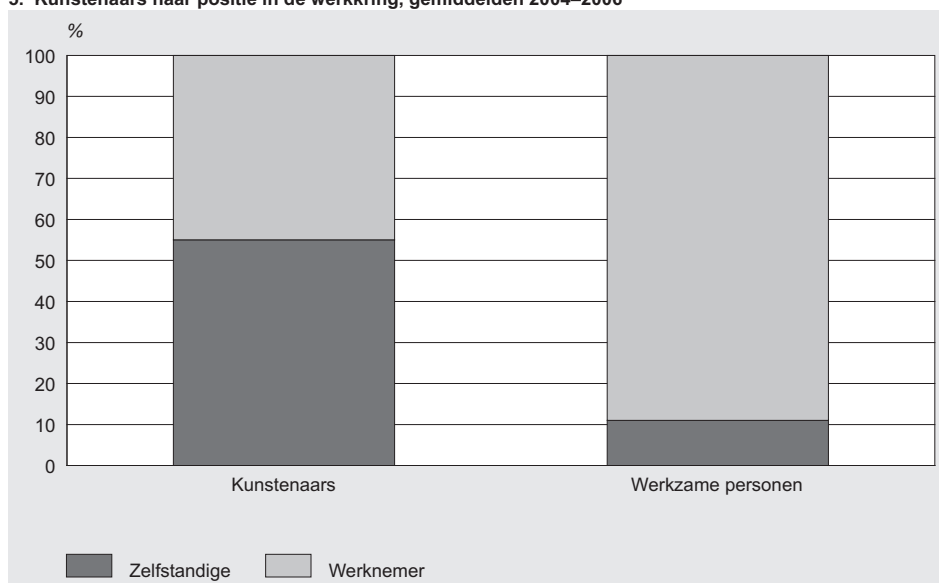

Veel kunstenaars zijn zelfstandige

Kenmerkend aan de kunstenaars is het hoge aantal zelfstandigen. Meer dan de helft van de kunstenaars werkt als zelfstandige. Ter vergelijking: van alle werkenden in Nederland is 1 op de 10 een zelfstandige (figuur 5). Bij het cluster *beeldende kunst, taal en overig* werken zelfs 8 op de 10 kunstenaars als zelfstandige. Binnen het cluster *dans, theater en muziek* is het aantal werknemers en zelfstandigen ongeveer gelijk verdeeld, en bij de *vormgeving & bouwkunst* zijn de meeste kunstenaars werknemer; maar ook bij dit cluster is nog 43 procent een zelfstandige.

²⁾³⁾ Zie <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/classificaties/overzicht/sbi/default.htm> (sbi93_toelichting_05).

5. Kunstenaars naar positie in de werkring, gemiddelden 2004–2006

Kunstenaars, werkzaam als zelfstandige, werken relatief vaak in bedrijven die zich bezig houden met cultuur en overige dienstverlening en met name het beoefenen van kunst (staat 3). Daarnaast werken zij relatief vaak bij de bedrijfsklasse secretariaats- en vertaalwerk⁴⁾⁵⁾.

Staat 3
Kunstenaars, werkzaam als zelfstandige naar enkele veel voorkomende bedrijfstakken, gemiddelden 2004–2006

	SBI-code	Kunstenaars	Kunstenaars	Kunstenaars
		werkzaam als zelfstandige	werkzaam als zelfstandige	werkzaam als zelfstandige t.o.v. alle kunstenaars
		%	%	%
Totaal		100	100	54
Industrie	15–37	4	11	22
w.o.				
grafische industrie	22	4	7	31
Zakelijke dienstverlening	70–74	40	40	55
w.o.				
overige zakelijke dienstverlening	74	39	38	56
w.o.				
architecten-, ingenieursbureaus e.d.	742	9	11	45
reclamebureaus e.d.	744	10	12	47
uitzendbureaus, arbeidsbemiddeling e.d.	745	12	9	69
overige zakelijke dienstverlening n.e.g.	748	7	5	82
w.o.				
secretariaats- en vertaalwerk	7 485	5	3	84
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	37	27	74
w.o.				
cultuur, sport en recreatie	92	37	26	76
w.o.				
overig amusement en kunst	923	28	18	84
w.o.				
beoefening van kunst	9 231	27	17	90

⁴⁾ Dit komt omdat vertalers in het onderzoek ook als kunstenaar worden beschouwd. In principe kunnen alleen de literaire vertalers als kunstenaar worden aangemerkt, maar dat onderscheid is niet te maken in de SBC, het classificatiesysteem waarmee de afbakening van kunstenaars is gemaakt. Daarom worden alle vertalers in het onderzoek als kunstenaar beschouwd.

⁵⁾ De bedrijfsklasse secretariaats- en vertaalwerk omvat diverse secretariaatswerkzaamheden en vertalers en tolken.

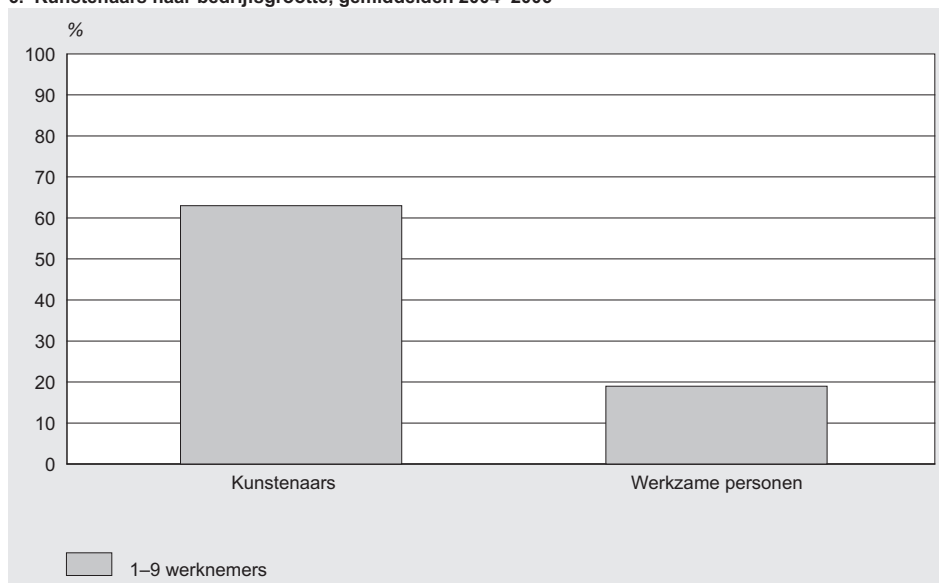
In de vormgeving en bouwkunst vaker een langere arbeidsduur per week

De gemiddelde arbeidsduur van de kunstenaars verschilt niet veel van de arbeidsduur van de totale werkzame bevolking. Ongeveer 60 procent werkt 35 uur of meer in de week. Ruim een kwart werkt 20 tot 34 uur in de week en 15 procent is werkzaam voor minder dan 15 uur per week. Wel zijn hier verschillen te zien tussen de clusters. Bij de *vormgeving & bouwkunst* komt een arbeidsduur van 35 uur of meer vaker voor dan bij de andere clusters. Hier werkt twee derde 35 uur of meer in de week. Bij de andere clusters is dit ongeveer de helft.

Kunstenaars werken in kleine bedrijven

Kenmerkend aan de kunstenaars is dat het merendeel werkt in een klein bedrijf met minder dan 10 werknemers (figuur 6).

6. Kunstenaars naar bedrijfsgrootte, gemiddelden 2004–2006

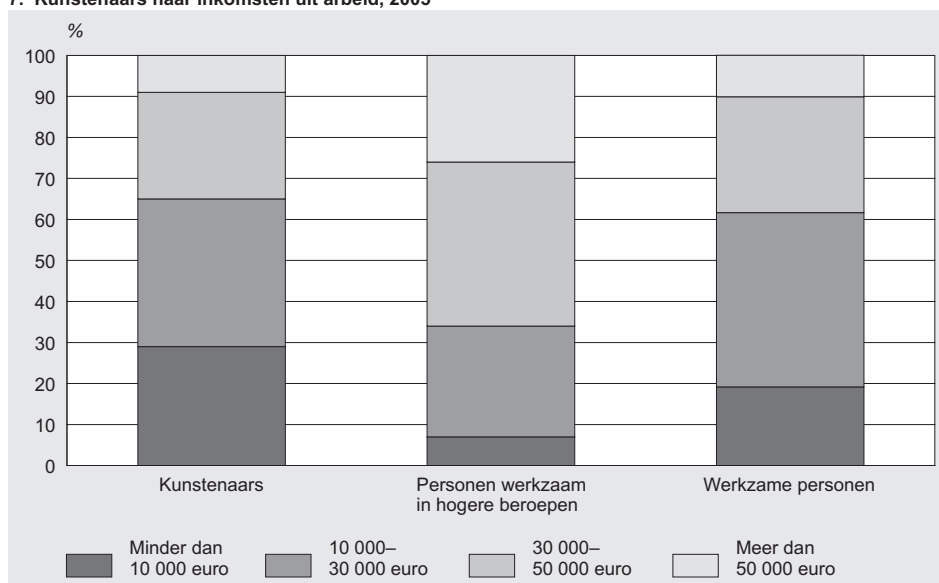

Lage inkomsten uit arbeid voor kunstenaars

Figuur 7 geeft een overzicht van de inkomsten uit arbeid van de kunstenaars in 2005. De inkomsten uit arbeid bestaan uit het fiscale jaarloon van alle banen die een kunstenaar heeft gehad in 2005 plus de fiscale winst uit een eigen onderneming in 2005. Het kan voorkomen dat een zelfstandige verlies heeft geleden met zijn onderneming en zijn of haar totale inkomsten uit arbeid daardoor negatief zijn. In dat geval komt hij terecht in de categorie minder dan 10 duizend euro. Opvallend is dat de inkomsten uit arbeid voor de kunstenaars, die voor het merendeel een hoog beroepsniveau hebben, lager is dan voor de totale groep personen met een hoog beroepsniveau. Bijna een derde van de kunstenaars verdiende in 2005 minder dan 10 duizend euro. Ook in vergelijking met de werkzame bevolking is dit laag. Waarschijnlijk hangt dit samen met het hoge aandeel zelfstandigen bij de kunstenaars. Het komt namelijk vaak voor dat de kunstenaars, werkzaam als zelfstandige weinig inkomsten genereren uit hun onderneming. Een derde van de kunstenaars werkzaam als zelfstandige, had in 2005 negatieve of geen fiscale winst uit de eigen onderneming.

Bij het cluster *beeldende kunst, taal en overig* komen relatief de laagste inkomsten uit arbeid voor. Ongeveer de helft van deze groep had in 2005 minder dan 10 duizend euro aan inkomsten uit arbeid. In de *vormgeving & bouwkunst* liggen de inkomsten relatief het hoogst.

7. Kunstenaars naar inkomsten uit arbeid, 2005

Meeste kunstenaars werken rond Amsterdam

De meeste kunstenaars zijn werkzaam in de provincie Noord-Holland; dit komt vooral door het grote aantal kunstenaars dat in en rond Amsterdam werkt. Hier werken zowel absoluut als relatief de meeste kunstenaars. Bijna 3 procent van de werkzame personen in en rond Amsterdam is kunstenaar. Daarnaast werken veel kunstenaars in de provincie Zuid-Holland. Hier is sprake van meer spreiding; een deel van de kunstenaars werkt rond Den Haag, een deel rond Rotterdam en een deel werkt verspreid over de rest van de provincie.

2.4 Beroepen en opleidingen

Opleidingen van kunstenaars

Minder dan de helft van de kunstenaars heeft een kunstenaarsopleiding⁶⁾ gevolgd (staat 4). Veel voorkomende kunstenaarsopleiding die zij hebben afgerond, zijn: bouwkundige architectuur/ stedenbouw, grafisch ontwerpen, beeldende kunst overig, muziek en beeldende kunst algemeen. Het gaat hier steeds om opleidingen op hbo-niveau of hoger.

Staat 4
Kunstenaarsberoep en/of kunstenaarsopleiding, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	
	x 1 000	%
Kunstenaarsberoep	96	100
Met kunstenaarsopleiding	38	40
Zonder kunstenaarsopleiding	58	60
Kunstenaarsopleiding	130	100
Met kunstenaarsberoep	38	29
Zonder kunstenaarsberoep	92	71

⁶⁾ Een kunstenaarsopleiding is in dit onderzoek afgebakend als een kunstopleiding op hbo-niveau of hoger. Zie paragraaf 3.3 voor de afbakening van de kunstenaarsopleidingen.

Het merendeel van de kunstenaars heeft dus geen specifieke kunstenaarsopleiding gevolgd. De meest voorkomende vooropleidingen van hen zijn: HAVO, grafisch ontwerpen (op mbo-4 niveau), atheneum, grafische techniek algemeen (mbo-4), MAVO, algemeen voortgezet onderwijs onderbouw en gymnasium. Van alle kunstenaars zonder een kunstenaarsopleiding heeft 44 procent een opleiding behaald op hbo-niveau of hoger.

In totaal hebben 130 duizend personen een kunstenaarsopleiding gevolgd. Hiervan is de meerderheid, ongeveer 70 procent, niet werkzaam als kunstenaar in de hoofdbaan. Bij een kwart van deze personen is de kunstenaarsopleiding niet de hoogst behaalde opleiding.

Personen met een kunstenaarsopleiding, maar zonder kunstenaarsberoep (als hoofdbaan), werken in diverse beroepen. Een deel van hen (ruim 10 procent) is werkzaam in een aan kunstgerelateerd beroep, bijvoorbeeld als docent muziek of toneel. Verder werken zij in hele diverse beroepen, zoals winkelbediende, informatieanalist, administratieve beroepen of crècheleidster.

3. Methoden en bronnen

3.1 Populatie

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle personen van 15 tot en met 64 jaar die in 2004, 2005 of 2006 in Nederland woonden, exclusief personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (de institutionele bevolking). De deelpopulatie kunstenaars is afgebakend op grond van het beroep uitgeoefend in de hoofdbaan, waarbij voor sommige beroepen een verdere selectie is gemaakt op grond van de economische activiteit van het bedrijf waar de persoon werkt (zie voor een uitgebreidere beschrijving paragraaf 3.3).

3.2 Bronnen

Om de uitkomsten te berekenen, zijn verschillende bestanden gecombineerd. Het basisbestand voor dit onderzoek wordt gevormd door drie jaargangen van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) met onder andere informatie over baankenmerken en gevolgde opleidingen. Dit bestand is verrijkt met demografische gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) en met gegevens over inkomsten uit arbeid uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB).

Enquête Beroepsbevolking

De EBB is een doorlopende enquête onder personen van 15 jaar en ouder, die in Nederland wonen met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen. De EBB is een steekproef waarop elk jaar ongeveer 90 duizend personen responderen. Het doel van deze enquête is zicht te krijgen op de relatie tussen mens en arbeidsmarkt. Hiertoe wordt onder meer informatie verzameld over de positie op de arbeidsmarkt van personen en worden demografische kenmerken van huishoudens vastgelegd. Gegevens hebben betrekking op het moment van enquêteren.

De EBB is een steekproef. Om uitkomsten te berekenen die representatief zijn voor de doelpopulatie moeten de resultaten worden gewogen en opgehoogd. Hiervoor zijn vaste ophooggewichten berekend voor de EBB-bestanden die ervoor zorgen dat de opgehoogde populatie van de steekproef naar een aantal belangrijke demografische kenmerken overeenkomt met het gemiddelde aantal personen van 15 jaar en ouder in Nederland in een jaar, exclusief de institutionele bevolking.

Het aantal kunstenaars in Nederland is niet groot genoeg om op gedetailleerd niveau voldoende nauwkeurige jaarcijfers te publiceren. Om betrouwbare uitspraken te kunnen doen zijn daarom drie jaargangen EBB gebruikt, te weten 2004, 2005 en 2006. De schattingen van de populatiegegevens zijn berekend als gemiddelden over de jaren 2004 tot en met 2006.

Volumebestand van de Gemeentelijke Basisadministratie

De GBA is een geautomatiseerd persoonsregistratiesysteem van de gemeenten en in werking sinds 1 oktober 1994. In principe staan alle inwoners van een gemeente in de basisadministratie ingeschreven. Gegevens als geboortedatum, geslacht, geboorteland en adres worden in de GBA geregistreerd. Op basis van dit bestand bepaalt het CBS sinds 1998 huishoudensgegevens op 1 januari.

Het volumebestand van de GBA is een longitudinaal bestand waarin alle personen geregistreerd staan die vanaf 1 januari 1995 ooit in de GBA zijn ingeschreven. Gegevens over geslacht, leeftijd, herkomstgroepering en -generatie worden in het GBA betrouwbaarder waargenomen dan in de EBB en worden daarom toegevoegd uit de GBA aan het basisbestand.

De EBB is verrijkt met inkomensgegevens uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) over het jaar 2005. In het SSB zijn gegevens over personen uit registraties en enquêtes op microniveau gekoppeld, geïntegreerd en consistent gemaakt. De SSB bevat onder andere gegevens over inkomsten uit banen van werknemers, inkomsten uit een eigen zaak, arbeid verricht in het buitenland en overige bronnen.

3.3 Onderzoeksmethode

Afbakening van de kunstenaarsberoepen

Voor de afbakening van de kunstenaarsberoepen is gebruik gemaakt van de Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC) van het CBS. In de SBC worden beroepen ingedeeld op basis van de volgende criteria:

- het niveau van de benodigde bekwaamheden (elementair, lager, middelbaar, hoger en wetenschappelijk);
- de richting van de benodigde bekwaamheden (bijvoorbeeld: grafisch, landbouwkundig, bouwkundig, taalkundig, kunstzinnig);
- de werksoorten (bijvoorbeeld: schrijven, redigeren, vertalen; ontwerpen, construeren; acteren, regisseren; dansen; zingen; musiceren, dirigeren, componeren; beeldende kunst beoefenen).

Uit de Standaard Beroepenclassificatie (SBC) zijn alle beroepen geselecteerd die geheel of gedeeltelijk als kunstenaarsberoep kunnen worden gekenmerkt. Daarna is in overleg met Kunstenaars&CO voor alle beroepen uit deze lijst bepaald of deze beroepen wel of niet tot de kunstenaarsberoepen horen. Een belangrijk criterium voor een kunstenaarsberoep is of de persoon autonoom artistiek te werk kan gaan in zijn beroep. Het merendeel van de kunstenaarsberoepen hebben een hoger of wetenschappelijk niveau.

Bij het afnemen van de EBB worden beroepen van respondenten die niet ingedeeld kunnen worden bij één van de beroepscode van de SBC ingedeeld in een restcategorie horend bij een bepaalde richting. Om ook personen in een nieuw kunstberoep mee te

Schema 1
Afbakening van kunstenaarsberoepen

	SBC92-code
<i>Beeldende kunst</i>	
(portret)fotograaf kunstzinnig	75 410
Beeldend kunstenaar	75 415 ¹⁾
<i>Vormgeving & bouwkunst</i>	
Boekillustrator, sneltekenaar; decor-, reclame-, grafisch ontwerper (middelbaar)	55 401
Tuin- en landschapsarchitect (hoger)	64 206
Museummedewerker presentaties; mode-ontwerper; decor-, reclame-, grafisch ontwerper (hoger)	75 415 ²⁾
Tuin- en landschapsarchitect (wetens)	84 205
Stedebouwkundige; architect, bouwkundig ontwerper-constructeur (wetens)	86 204
Industrieel vormgever, industrieel ontwerper	87 206
<i>Dans & theater</i>	
Circusartiest	21 105
Choreograaf	75 406
Acteur, cabaretier, variété-artiest, zanger opera, operette, revue, musical	75 411
Balletdanser, ballroomdanser	75 412
Regisseur toneel, film	75 418
<i>Muziek</i>	
Diskjockey	21 106
Zanger (excl opera, operette, revue, musical), koordirigent	75 413
Instrumentalist, componist, dirigent (excl koor), songwriter	75 414
<i>Taal en overig</i>	
Auteur, scenarioschrijver, tolk, vertaler	75 204
Filmer, cineast	75 405
Overige kunstberoepen ³⁾	75 400

¹⁾ Beeldend kunstenaar is SBC-code 75415 in combinatie met SBI-code '923': Overig amusement en beoefenen kunst.

²⁾ Museummedewerker presentaties, mode-ontwerper; decor-, reclame-, grafisch ontwerper (hoger) is SBC-code 75415 in combinatie met een andere SBI-code dan '923'.

³⁾ Overige kunstberoepen betreft een restcategorie van beroepen die niet zijn in te delen bij één van de andere categorieën.

nemen in het onderzoek (die nog niet voorkomen in de classificatie) en personen met een beroep die niet goed te classificeren zijn, hebben we de restgroep bij de richting '754: hogere kunstzinnige beroepen' meegenomen, evenredig aan het aantal personen met een kunstberoep in deze richting.

In schema 1 zijn de geselecteerde SBC-codes voor de afbakening van de kunstenaarsberoepen weergegeven. De meeste beroepen uit de lijst kunnen volledig tot de kunstenaarsberoepen worden gerekend. Alleen de personen met SBC-code 86204 horen niet allemaal tot de kunstenaars. De stedenbouwkundige en architecten uit deze groep zijn wel kunstenaars, maar de bouwkundig-ontwerpers en constructeurs niet. Helaas is het niet mogelijk om de groep architecten die onder deze SBC-code vallen eruit te filteren. Ook onder SBC-code 66204 vallen architecten en bouwkundig-ontwerpers, maar dan op hoger niveau in plaats van wetenschappelijk niveau. Daarom is de keuze gemaakt om 86204 wel mee te nemen als kunstenaarsberoep, waarbij dus een aantal personen (namelijk de bouwkundig-ontwerpers) ten onrechte als kunstenaars worden aangemerkt en 66204 niet als kunstenaarsberoep, waarbij dus een aantal kunstenaars niet worden meegenomen. Verwacht wordt dat op deze manier het aantal kunstenaars werkzaam als architect toch goed benaderd kan worden.

In schema 1 zijn alle kunstberoepen ingedeeld in hoofdgroepen. Voor één SBC-code was het niet mogelijk om deze geheel aan één hoofdgroep toe te delen, namelijk code 75415. De beroepsgroepen die onder deze code vallen zijn op basis van de economische activiteit van het bedrijf waar zij werken, ingedeeld in een hoofdgroep. Hierbij is gebruik gemaakt van de Standaard bedrijfsindeling (SBI). Alle kunstenaars uit SBC-code 75415 die werkzaam zijn in een bedrijf met SBI-code '923: Overig amusement en beoefenen kunst', vallen onder de hoofdgroep *beeldende kunst*, de rest valt onder de hoofdgroep *vormgeving & bouwkunst*.

Afbakening van de kunstenaarsopleidingen

Voor de afbakening van de kunstenaarsopleidingen is gebruik gemaakt van de Standaard Onderwijsindeling (SOI) 2006. Dit is een door het CBS gehanteerde indeling van opleidingen naar niveau en richting. De SOI-code beschrijft zo gedetailleerd mogelijk niveau en richting van een opleiding. In overleg met Kunstenaars&CO zijn alleen opleidingen met een kunstrichting zoals staat weergegeven in schema 2 en met een niveau van minimaal hbo aangemerkt als kunstenaarsopleiding.

Schema 2
Afbakening van kunstenaarsopleidingen¹⁾

	SOI 2006-code, 4 digits
<i>Kunstopleidingen</i>	
Leraren beeldende vorming algemeen	1271
Kunst en expressie, overig	2500
Beeldende kunst algemeen	2521
Fotografie, film, video	2522
Beeldende kunst overig	2529
Grafisch ontwerpen	2531
Web en multimediadesign	2532
Modeontwerpen	2541
Theater	2571
Muziek	2581
Kunst, audiovisueel met techniek	2771
<i>Creative Industry opleidingen</i>	
Bouwkundige architectuur, stedenbouw	6321
Binnenhuisarchitectuur	6331
Industriële vormgeving	6691
Landschapsarchitectuur	7191

¹⁾ Het betreffen allen opleidingen op hbo-niveau of hoger. Dit heeft betrekking op de SOI-code beginnend met de eerste twee digits '52', '53' of '60'.

3.4 Kwaliteit van de uitkomsten

Marges in de uitkomsten

Zoals in ieder steekproefonderzoek hebben de opgehoogde aantallen een onnauwkeurigheidsmarge. Naarmate de aantallen kleiner zijn, gaan zij gepaard met hogere relatieve onnauwkeurigheidsmarges. Opgehoogde aantallen die kleiner zijn dan duizend worden daarom niet gepubliceerd, deze zijn in de tabellenset vervangen door een punt (.). De absolute aantallen zijn afgerond op duizendtallen en percentages zijn afgerond op hele procenten.

4. Begrippen en afkortingen

4.1 Begrippen

Allochtoon – Zie *Herkomstgroepering*.

Arbeidsduur – De arbeidsduur is bepaald op basis van het aantal betaalde werkuren. De arbeidsduur is onderverdeeld in de volgende klassen: 0 - 19 uur, 20–34 uur en 35 uur of meer.

Autochtoon – Zie *Herkomstgroepering*.

Bedrijfs grootte – De bedrijfs grootte is aan de hand van het aantal werknemers ingedeeld in de volgende klassen: 1–9 werknemers, 10–99 werknemers en 100 of meer werknemers.

Bedrijfsklasse – zie *SBI*.

Bedrijfstak – zie *SBI*.

COROP-gebied – Een indeling in 40 gebieden waardoor een regionaal niveau tussen gemeenten en provincies ontstaat. In principe is het COROP-gebied van de werkkring van de personen in de doelpopulatie uit de EBB gebruikt. Indien deze onbekend was is gekozen voor het COROP-gebied van de woonplaats van de personen in de doelpopulatie uit de EBB.

Herkomstgroepering – In de CBS-indeling naar herkomstgroepering worden personen ingedeeld op grond van hun geboorteland en dat van hun ouders. *Autochtonen* zijn personen van wie beide ouders in Nederland geboren zijn. *Allochtonen* zijn personen van wie minstens één ouder in het buitenland geboren is.

De volgende categorieën van herkomstgroepering worden onderscheiden:
autochtonen;

westerse allochtonen. Het land van herkomst is gelegen in Europa (met uitzondering van Nederland en Turkije), Noord-Amerika, Indonesië, Japan en Oceanië;

niet-westerse allochtonen. Het land van herkomst is Turkije of een land in Afrika, Azië (met uitzondering van Indonesië en Japan) of Latijns-Amerika.

De herkomstgroepering van de personen in de populatie is indien mogelijk overgenomen uit de GBA. In de overige gevallen is de herkomstgroepering zoals opgegeven in de EBB gebruikt.

Hoger beroepsniveau – Zie *SBC*.

Inkomsten uit arbeid – Voor werknemers bestaan de inkomsten uit arbeid uit het fiscale loon van de baan/banen. In het geval dat een persoon meerdere banen heeft, zijn de fiscale lonen uit de banen bij elkaar opgeteld. De inkomsten voor een zelfstandige zijn bepaald door de zelfstandigenaftrek op te tellen bij de winst.

Kunstenaar – Een persoon werkzaam als kunstenaar. Dit is bepaald aan de hand van het beroep van de hoofdbaan van de persoon volgens de beroepenindeling van de Standaard Beroepenclassificatie 1992.

Kunstenaars&CO – De Stichting Kunstenaars, Cultuur en Ondernemerschap ondersteunt kunstenaars bij het werven van een zelfstandig inkomen uit hun werk als kunstenaar en stimuleert de vraag naar kunstenaars binnen en buiten de kunstenaarssector. Daarnaast heeft zij als wettelijke taak het uitvoeren van beroepsmatigheidsonderzoeken van kunstenaars die gebruik willen maken van de Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK).

Kunstenaarsberoep – De kunstenaarsberoepen zijn gebaseerd op de Standaard Beroepenclassificatie 1992. In overleg met Kunstenaars&CO is bepaald welke beroepen wel en niet tot de kunstenaarsberoepen horen. Een overzicht van de kunstenaarsberoepen wordt gegeven in schema 1.

Kunstenaarsopleiding – De kunstenaarsopleidingen zijn gebaseerd op de Standaard Onderwijsindeling van 2006. Welke opleidingen wel en niet tot de kunstenaarsopleidingen horen is bepaald in overleg met Kunstenaars&CO. Een overzicht van de kunstenaarsopleidingen wordt gegeven in schema 2. Kunstenaarsopleidingen zijn ingedeeld naar kunst- en creative industry opleidingen

Opleiding – Opleiding geeft de (hoogst) afgeronde opleiding weer. Deze is gebaseerd op de Standaard Onderwijsindeling (SOI) 2006 van het CBS.

Positie in de werkkring – Bij positie in de werkkring worden werknemers en zelfstandigen onderscheiden.

Standaard Bedrijfsindeling 1993 (SBI) – De Standaard Bedrijfsindeling 1993 (SBI '93) is een Nederlandse hiërarchische indeling van economische activiteiten die vanaf 1993 door het CBS wordt gebruikt om bedrijfseenheden te rubriceren naar hun hoofdactiviteit. Een bedrijfstak betreft het 2 digit-niveau van de SBI en een bedrijfsklasse betreft het 4-digit of 5-digit niveau van de SBI.

Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC)– De indeling naar beroep is overeenkomstig de Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC 1992). Voor het vaststellen van beroep worden de volgende gegevens gebruikt: de beroepsbenaming, de voornaamste werkzaamheden, het leiding geven, de leidinggevende werkzaamheden en het aantal mensen waaraan leiding gegeven wordt, de omschrijving van het soort bedrijf. In een aantal gevallen wordt hiernaast gebruik gemaakt van gegevens over het gevolgde onderwijs en de positie in de werkkring. Voor een gedetailleerde beschrijving van de classificatie wordt verwezen naar de CBS-publicatie 'Standaard Beroepenclassificatie 1992 editie 2001'. Op basis van de SBC kunnen beroepen ingedeeld worden naar niveau: elementair, lager, middelbaar, hoger en wetenschappelijk. Een hoger beroepsniveau betreft in dit onderzoek beroepen op minimaal hoger niveau.

Standaard Onderwijsindeling (SOI)– De Standaard Onderwijsindeling (SOI) is een door het CBS gehanteerde indeling van opleidingen naar niveau en richting, ontwikkeld voor gebruik bij statistiek en onderzoek en voor administratieve doeleinden in Nederland. De SOI-code beschrijft zo gedetailleerd mogelijk niveau en richting van een opleiding. Het eerste cijfer (vanaf SOI 1998 de eerste twee cijfers) geeft het niveau van een opleiding aan. Uit de volgende vier cijfers kan de richting van een opleiding worden afgeleid: sector, subsector, rubrieksgroep en rubriek.

Werknemers – Werknemers zijn mensen die arbeid verrichten op basis van loon of salaris.

Werkzame personen – Personen die betaald werk hebben voor ten minste 1 uur per week.

Zelfstandigen – Personen die werkzaam zijn in eigen bedrijf of praktijk of in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders.

4.2 Afkortingen

CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COROP	Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoekprogramma
EBB	Enquête beroepsbevolking
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
MCB	Centrum voor Beleidsstatistiek
SBC	Standaard Beroepenclassificatie 1992
SBI	Standaard Bedrijfsindeling 1993
SOI	Standaard Onderwijsindeling 2006
SSB	Sociaal Statistisch Bestand
WWIK	Wet werk en inkomen kunstenaars

Tabellenset

Tabellenoverzicht

Tabel 1 Kunstenaars, gemiddelden 2004-2006

Persoonskenmerken van kunstenaars

Tabel 2 Kunstenaars, personen werkzaam in hogere beroepen en werkzame personen naar geslacht, leeftijd en herkomstgroepering, gemiddelden 2004–2006

Tabel 3 Kunstenaars naar cluster en geslacht, leeftijd en herkomstgroepering, gemiddelden 2004–2006

Kenmerken van het bedrijf waar kunstenaars werken

Tabel 4 Kunstenaars en werkzame personen naar bedrijfstakken en -klassen, gemiddelden 2004–2006

Tabel 5 Kunstenaars en werkzame personen naar positie in de werkkring, arbeidsduur en bedrijfsgrootte, gemiddelden 2004–2006

Tabel 6 Kunstenaars naar cluster, positie in de werkkring, arbeidsduur en bedrijfsgrootte, gemiddelden 2004–2006

Tabel 7 Kunstenaars, personen werkzaam in hogere beroepen en werkzame personen naar inkomsten uit arbeid, 2005

Tabel 8 Kunstenaars naar cluster en inkomsten uit arbeid, 2005

Tabel 9 Kunstenaars en werkzame personen naar provincie en COROP-gebied, gemiddelden 2004–2006

Opleidingen

Tabel 10 Werkzame personen naar het aantal afgeronde kunstenaarsopleidingen, gemiddelden 2004–2006

Tabel 11 Personen met kunstenaarsberoep en/of -opleiding naar geslacht, leeftijd en herkomstgroepering, gemiddelden 2004–2006

Tabel 12 Kunstenaars met kunstenaarsopleiding naar hoogst behaalde opleiding, gemiddelden 2004–2006

Tabel 13 Kunstenaars zonder kunstenaarsopleiding naar hoogst behaalde opleiding, gemiddelden 2004–2006

Tabel 14 Beroepen van personen niet werkzaam als kunstenaar met een kunstenaarsopleiding, gemiddelden 2004–2006

Tabel 1
Kunstenaars, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	
	x 1 000	%
Totaal	95,6	100
<i>Beeldende kunst</i>	7,0	7
(portret)fotograaf kunstzinnig	.	.
Beeldend kunstenaar	6,9	7
<i>Vormgeving & bouwkunst</i>	54,6	57
Boekillustrator, sneltekenaar; decor-, reclame-, grafisch ontwerper (middelbaar)	17,4	18
Tuin- en landschapsarchitect (hoger)	1,9	2
Museummedewerker presentaties; mode-ontwerper; decor-, reclame-, grafisch ontwerper (hoger)	21,2	22
Tuin- en landschapsarchitect (wetenschappelijk)	.	.
Stedebouwkundige; architect, bouwkundig ontwerper-constructeur (wetenschappelijk)	10,0	11
Industrieel vormgever, industrieel ontwerper	3,6	4
<i>Dans & theater</i>	4,4	5
Circusartiest	.	.
Choreograaf	.	.
Acteur, cabaretier, variété-artiest, zanger opera, operette, revue, musical	3,4	4
Balletdanser, ballroomdanser	.	.
Regisseur toneel, film	.	.
<i>Muziek</i>	12,8	13
Diskjockey	1,3	1
Zanger (excl opera, operette, revue, musical), koordinator	.	.
Instrumentalist, componist, dirigent (excl koor), songwriter	10,7	11
<i>Taal en overig</i>	16,7	18
Auteur, scenarioschrijver, tolk, vertaler	12,3	13
Filmer, cineast	.	.
Overige kunstberoepen	4,3	5

Tabel 2
Kunstenaars, personen werkzaam in hogere beroepen en werkzame personen naar geslacht, leeftijd en herkomstgroepering, gemiddelden 2004–2006

	Kunstenaars	Personen werkzaam in hogere beroepen	Werkzame personen	Kunstenaars	Personen werkzaam in hogere beroepen	Werkzame personen
	<i>x 1 000</i>			<i>%</i>		
Totaal	95,6	2 186	7 832	100	100	100
<i>Geslacht</i>						
Mannen	55,0	1 249	4 304	58	57	55
Vrouwen	40,6	937	3 528	42	43	45
<i>Leeftijd</i>						
15–24 jaar	6,6	89	1 228	7	4	16
25–34 jaar	27,8	577	1 796	29	26	23
35–44 jaar	27,4	654	2 127	29	30	27
45–54 jaar	21,0	583	1 803	22	27	23
55–64 jaar	12,7	283	878	13	13	11
<i>Herkomstgroepering</i>						
Autochtonen	73,5	1 854	6 465	77	85	83
Westerse allochtonen	17,4	241	763	18	11	10
Niet-westerse allochtonen	4,7	91	604	5	4	8

Tabel 3
Kunstenaars naar cluster, geslacht, leeftijd en herkomstgroepering, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	Vormgeving & bouwkunst	Dans, theater & muziek	Beeldende kunst, taal & overig
	<i>x 1 000</i>			
Totaal	95,6	54,6	17,3	23,7
<i>Geslacht</i>				
Mannen	55,0	33,8	11,5	9,6
Vrouwen	40,6	20,7	5,7	14,1
<i>Leeftijd</i>				
15–24 jaar	6,6	3,9	2,1	.
25–34 jaar	27,8	19,8	4,6	3,4
35–44 jaar	27,4	16,5	4,7	6,3
45–54 jaar	21,0	8,9	4,0	8,1
55–64 jaar	12,7	5,4	1,9	5,4
<i>Herkomstgroepering</i>				
Autochtonen	73,5	45,1	11,9	16,4
Westerse allochtonen	17,4	7,6	4,0	5,8
Niet-westerse allochtonen	4,7	1,8	1,4	1,5
	<i>%</i>			
Totaal	100	100	100	100
<i>Geslacht</i>				
Mannen	58	62	67	41
Vrouwen	42	38	33	59
<i>Leeftijd</i>				
15–24 jaar	7	7	12	.
25–34 jaar	29	36	26	14
35–44 jaar	29	30	27	26
45–54 jaar	22	16	23	34
55–64 jaar	13	10	11	23
<i>Herkomstgroepering</i>				
Autochtonen	77	83	69	69
Westerse allochtonen	18	14	23	25
Niet-westerse allochtonen	5	3	8	6

Tabel 4
Kunstenaars en werkzame personen naar bedrijfstakken en -klassen, gemiddelden 2004–2006

	SBI-code	Kunstenaars	Werkzame personen	Kunstenaars	Werkzame personen	Kunstenaars t.o.v. werkzame personen
		<i>x 1 000</i>		%		%
Totaal		95,6	7 832	100	100	1,2
Landbouw en visserij	1–5	.	233	.	3	.
Delfstoffenwinning	10–14	.	7	.	0	.
Industrie	15–37	10,0	1 029	11	13	1,0
w.o.						
grafische industrie	22	6,4	121	7	2	5,3
w.o.						
uitgeverijen	221	2,6	60	3	1	4,4
drukkerijen en aanverwante activiteiten	222	2,2	40	2	1	5,5
Meubel- en overige industrie	36	1,4	219	2	3	0,6
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	.	43	.	1	.
Bouwnijverheid	45	.	476	.	6	.
Handel	50–52	2,8	1 136	3	15	0,2
w.o.						
groothandel	51	1,4	266	1	3	0,5
detailhandel (inclusief reparatie)	52	1,4	746	2	10	0,2
Horeca	55	1,3	321	1	4	0,4
Vervoer en communicatie	60–64	.	484	.	6	.
Financiële instellingen	65–67	.	262	.	3	.
Zakelijke dienstverlening	70–74	37,8	912	40	12	4,1
w.o.						
computerservice- en informatietechnologie	72	1,0	155	1	2	0,6
overige zakelijke dienstverlening	74	36,3	637	38	8	5,7
w.o.						
architecten-, ingenieursbureaus e.d.	742	10,2	91	11	1	11,2
reclamebureaus e.d.	744	11,5	36	12	1	31,6
uitzendbureaus, arbeidsbemiddeling e.d.	745	8,9	105	9	1	8,5
overige zakelijke dienstverlening n.e.g.	748	4,6	43	5	1	10,7
w.o.						
secretariaats- en vertaalwerk	7485	2,9	4	3	0	66,4
Openbaar bestuur	75	3,0	542	3	7	0,6
Onderwijs	80	1,3	524	1	7	0,3
Gezondheids- en welzijnszorg	85	.	1 197	.	15	.
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	25,8	314	27	4	8,2
w.o.						
cultuur, sport en recreatie	92	25,0	174	26	2	14,4
w.o.						
overig amusement en kunst	923	17,2	41	18	1	41,9
w.o.						
beoefening van kunst	9231	15,8	20	17	0	80,4
Particuliere huishoudens met personeel in loondienst	95	.	3	.	0	.
Extra-territoriale lichamen en organisaties	99	.	1	.	0	.
Onbekend		11,3	350	12	5	3,2

Tabel 5
Kunstenaars en werkzame personen naar positie in de werkring, arbeidsduur en bedrijfsgrootte, gemiddelden 2004–2006

	Kunstenaars	Werkzame personen	Kunstenaars	Werkzame personen
	<i>x 1 000</i>		%	
Totaal	95,6	7 832	100	100
<i>Positie in de werkring</i>				
Werknemer	43,5	6 988	46	89
Zelfstandige	52,1	845	55	11
<i>Arbeidsduur</i>				
0–19 uur	14,7	1 522	15	19
20–34 uur	25,1	1 900	26	24
35 uur of meer	55,8	4 411	58	56
<i>Bedrijfsgrootte¹⁾</i>				
1– 9 werknemers	59,8	1 398	63	18
10–99 werknemers	13,5	1 468	14	19
100 of meer werknemers	17,8	4 678	19	60

1) Exclusief personen waarvan niet bekend is hoeveel werknemers het bedrijf heeft waarin zij werkzaam zijn.

Tabel 6
Kunstenaars naar cluster, positie in de werkring, arbeidsduur en bedrijfsgrootte, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	Vormgeving & bouwkunst	Dans, theater & muziek	Beeldende kunst, taal & overig
	<i>x 1 000</i>			
Totaal	95,6	54,6	17,3	23,7
<i>Positie in de werkring</i>				
Werknemers	43,5	31,1	8,4	4,1
Zelfstandigen	52,1	23,5	8,9	19,7
<i>Arbeidsduur</i>				
0–19 uur	14,7	4,6	5,1	5,0
20–34 uur	25,1	13,3	3,8	8,0
35 uur of meer	55,8	36,7	8,3	10,7
<i>Bedrijfsgrootte¹⁾</i>				
0– 9 werknemers	59,8	29,2	10,2	20,4
10–99 werknemers	13,5	11,1	1,9	.
100 of meer werknemers	17,8	12,6	3,3	1,9
	%			
Totaal	100	100	100	100
<i>Positie in de werkring</i>				
Werknemers	46	57	49	17
Zelfstandigen	55	43	52	83
<i>Arbeidsduur</i>				
0–19 uur	15	8	30	21
20–24 uur uur	26	24	22	34
35 uur of meer	58	67	48	45
<i>Bedrijfsgrootte¹⁾</i>				
0– 9 werknemers	63	54	59	86
10–99 werknemers	14	20	11	.
100 of meer werknemers	19	23	19	8

1) Exclusief personen waarvan niet bekend is hoeveel werknemers het bedrijf heeft waarin zij werkzaam zijn.

Tabel 7
Kunstenaars, personen werkzaam in hogere beroepen en werkzame personen naar inkomsten uit arbeid, 2005

	Kunstenaars	Personen werkzaam in hogere beroepen	Werkzame personen
	%		
Totaal	100	100	100
<i>Inkomsten uit arbeid¹⁾</i>			
Minder dan 2 000 euro ²⁾	10	2	5
2 000–10 000 euro	18	5	14
10 000–20 000 euro	17	9	19
20 000–30 000 euro	20	18	24
30 000–40 000 euro	17	23	19
40 000–50 000 euro	8	17	9
50 000–60 000 euro	4	10	4
Meer dan 60 000 euro	5	16	6

1) Inkomsten uit arbeid bestaat uit de som van het fiscaal loon van de baan/banen van een persoon en/of de fiscale winst van de onderneming(en) van een persoon.

2) Onder deze categorie vallen ook negatieve inkomsten uit arbeid van personen.

Tabel 8
Kunstenaars naar cluster en inkomsten uit arbeid, 2005

	Totaal	Vormgeving & bouwkunst	Dans, theater & muziek	Beeldende kunst, taal & overig
	%			
Totaal	100	100	100	100
<i>Inkomsten uit arbeid</i>				
minder dan 2 000 euro	10	5	12	21
2 000 tot 10 000 euro	18	13	24	28
10 000– 20 000 euro	17	14	21	21
20 000– 30 000 euro	20	26	12	10
30 000– 40 000 euro	17	21	15	9
40 000– 50 000 euro	8	10	8	6
50 000– 60 000 euro	4	4	5	3
meer dan 60 000 euro	5	7	4	3

Tabel 9
Kunstenaars en werkzame personen naar provincie en COROP-gebied, gemiddelden 2004–2006

	Kunstenaars	Werkzame personen	Kunstenaars	Werkzame personen	Kunstenaars t.o.v. werkzame personen
	<i>x 1 000</i>		%		%
Totaal	95,6	7 832	100	100	1,2
Groningen	3,3	276	4	4	1,2
Friesland	3,1	284	3	4	1,1
Drenthe	1,2	213	1	3	0,6
Overijssel	4,1	521	4	7	0,8
Gelderland	8,3	913	9	12	0,9
w.o.					
Agglomeratie Arnhem en Nijmegen	4,3	336	4	4	1,3
Utrecht	8,5	608	9	8	1,4
Noord-Holland	28,6	1 384	30	18	2,1
w.o.					
groot Amsterdam	20,5	772	21	10	2,7
Zuid-Holland	19,6	1 628	21	21	1,2
w.o.					
agglomeratie 's-Gravenhage	6,3	400	7	5	1,6
groot Rijnmond	6,6	624	7	8	1,1
Zeeland	1,1	165	1	2	0,7
Noord-Brabant	12,7	1 175	13	15	1,1
w.o.					
Zuid-Oost Noord Brabant ¹⁾	4,4	363	5	5	1,2
Limburg	4,5	524	5	7	0,9
Flevoland	.	141	.	2	.

1) Eindhoven en omgeving.

Tabel 10
Werkzame personen naar het aantal afgeronde kunstenaarsopleidingen ¹⁾, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	
	x 1 000	%
Totaal	144,8	100
<i>Kunstopleidingen</i>	107,8	75
Leraren beeldende vorming algemeen	6,6	5
Kunst en expressie, overig	10,5	7
Beeldende kunst algemeen	16,1	11
Fotografie, film, video	4,7	3
Beeldende kunst overig	13,0	9
Grafisch ontwerpen	15,6	11
Web en multimediadesign	3,4	2
Modeontwerpen	4,3	3
Theater	11,1	8
Muziek	20,4	14
Kunst, audiovisueel met techniek	2,0	1
<i>Creative Industry opleidingen</i>	37,0	26
Bouwkundige architectuur, stedenbouw	19,2	13
Binnenhuisarchitectuur	3,1	2
Industriële vormgeving	10,7	7
Landschapsarchitectuur	3,9	3

¹⁾ Een persoon kan meerdere kunstenaarsopleidingen hebben behaald en komt dan ook meerdere keren voor in de tabel.
 In totaal hebben 129,6 duizend personen één of meerdere kunstenaarsopleidingen behaald.

Tabel 11
Personen met kunstenaarsberoep en/of -opleiding naar geslacht, leeftijd en herkomstgroepering, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	Persoon werkzaam als kunstenaar		Persoon niet werkzaam als kunstenaar	
		Met een kunstenaars-opleiding	Zonder een kunstenaar-opleiding	Met een kunstenaars-opleiding	Zonder een kunstenaar-opleiding
	x 1 000				
Totaal	7 832	38,0	57,5	91,6	7 645
<i>Geslacht</i>					
Mannen	4 304	22,0	33,0	45,1	4 204
Vrouwen	3 528	16,1	24,5	46,4	3 441
<i>Leeftijd</i>					
15–24 jaar	1 228	1,0	5,6	4,9	1 217
25–34 jaar	1 796	12,3	15,6	24,9	1 744
35–44 jaar	2 127	11,0	16,4	27,1	2 072
45–54 jaar	1 803	8,0	13,0	23,4	1 759
55–64 jaar	878	5,7	7,0	11,3	854
<i>Herkomstgroepering</i>					
Autochtonen	6 465	30,9	42,6	76,1	6 316
Westerse allochtonen	763	5,9	11,5	11,5	734
Niet-westerse allochtonen	604	1,2	3,5	4,0	595
	%				
Totaal	100	100	100	100	100
<i>Geslacht</i>					
Mannen	55	58	57	49	55
Vrouwen	45	42	43	51	45
<i>Leeftijd</i>					
15–24 jaar	16	3	10	5	16
25–34 jaar	23	32	27	27	23
35–44 jaar	27	29	29	30	27
45–54 jaar	23	21	23	26	23
55–64 jaar	11	15	12	12	11
<i>Herkomstgroepering</i>					
Autochtonen	83	81	74	83	83
Westerse allochtonen	10	16	20	13	10
Niet-westerse allochtonen	8	3	6	4	8

Tabel 12
Kunstenaars met kunstenaarsopleiding naar hoogst behaalde opleiding, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	
	x 1 000	%
Totaal	38,0	100
Bouwkundige architectuur, stedenbouw, wo ¹⁾	6,3	17
Grafisch ontwerpen, wo	5,4	14
Beeldende kunst overig , wo ¹⁾	3,7	10
Muziek, hbo	3,7	10
Beeldende kunst algemeen, hbo	2,3	6
Kunst en expressie, richting onbekend, hbo	1,8	5
Theater, hbo	1,6	4
Industriële vormgeving, wo	1,6	4
Modeontwerpen, wo ¹⁾	1,2	3
Overige opleidingen	10,3	27

¹⁾ Inclusief master-hbo en post-hbo voorzover niveauverhogend.

Tabel 13
Kunstenaars zonder kunstenaarsopleiding naar hoogst behaalde opleiding, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	
	x 1 000	%
Totaal	57,5	100
<i>Opleidingen op hbo niveau of hoger</i>		
Overige opleidingen op hbo niveau of hoger	25,0	43
<i>Opleidingen op lager niveau dan hbo</i>		
Havo	4,7	8
Grafisch ontwerpen, mbo-4	4,1	7
Atheneum	1,6	3
Grafische techniek algemeen , mbo	1,6	3
Mavo	1,3	2
Avo onderbouw	1,2	2
Gymnasium	1,2	2
Overige opleidingen op lager niveau dan hbo	16,8	29

Tabel 14
Beroepen van personen niet werkzaam als kunstenaar met een kunstenaarsopleiding, gemiddelden 2004–2006

	Totaal	
	x 1 000	%
Totaal	91,6	100
Docent humaniora, muziek, toneel, handwerken, godsdienst, bibliotheek en archief (2e en 3e graads)	8,2	9
Winkelbediende, markt-, straatverkoper (excl kiosk, vlees); debitant staatsloterij	3,6	4
Fotograaf, film- en tv-camera-operateur, film-editor,-monteur, fotolaborant	3,3	4
Docent basisonderwijs, algemeen vormende vakken	3,3	4
Docent humaniora, muziek, toneel, handwerken, godsdienst, bibliotheek en archief (1e graads)	2,8	3
Binnenhuisarchitect; architect, bouwkundig ontwerper-constructeur (hoger)	2,1	2
Informatie-, systeemanalist, systeemontwerper,-programmeur; programmeur	1,8	2
Middelbare administratieve beroepen (exclusief automatisering), overig	1,6	2
Acquisiteurs van zakelijke diensten (geen advertenties, reclame, verzekeringen)	1,5	2
Bedrijfschef algemene leiding klein bedrijf (excl handel, horeca, landbouw)	1,4	2
Crècheleidster, bejaarden-, zwakzinnigenverzorgende (middelbaar)	1,3	1
Systeem-, netwerkbeheerder (hoger)	1,1	1
Bouwkundig projectleider (incl ontwerp; middelgrote projecten; wetens)	1,1	1
Overige beroepen	58,6	64

Centrum voor Beleidsstatistiek

Het CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen om deze daarna te verwerken tot statistische informatie over groepen mensen, bedrijven en hun omgeving. De resultaten stelt het CBS voor iedereen beschikbaar. Voor sommige vragen is deze informatie, die beschikbaar wordt gesteld via de CBS-website www.cbs.nl, echter niet toereikend. In dat geval kunnen externe partijen zich wenden tot het Centrum voor Beleidsstatistiek (CBS-MCB).

Het CBS-MCB bepaalt in nauw overleg met de klant welke informatie in welke vorm beschikbaar en nuttig is voor het beantwoorden van de vraag. Daarna voert het CBS-MCB het onderzoek uit en beschrijft de resultaten in een rapport of een paper. Alle uitkomsten en publicaties worden openbaar gemaakt en zijn te vinden op de website van het CBS-MCB (www.cbs.nl/cvb).

In de reeks rapporten van het Centrum voor Beleidsstatistiek zijn vanaf 2005 verschenen:

- 07004 - Wie willen er werk? Participatiepotentieel in 2005 en 2006
- 07003 - Aansluiting WIWID-SRG
- 07002 - Samenloop in zorg en sociale zekerheid
- 07001 - Vormgevers in Nederland
- 06002 - Vanuit de uitkering naar werk: eerste vervolgmeting voor de 25%-doelstelling
- 06001 - Beloningsverschillen verklaard? Verschillen in uurloon bij de overheid, 2004
- 05004 - Uitstroom naar werk
- 05003 - Een nieuwe start, of niet? Cijferonderzoek Sluitende Aanpak 2004
- 05002 - Betalen of ontvangen: verdeling van collectieve middelen
- 05001 - Langs de zijlijn, hoe verder? Cijferonderzoek Sluitende Aanpak 2003

